

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора педагогічних наук,
професора БРАСЛАВСЬКОЇ Оксани Володимирівни
на дисертацію МЕДИНСЬКОГО Сергія Володимировича
**«Теорія і практика професійної підготовки фахівців фізичного
виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки»**,
представленої на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук зі
спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти

Фізична культура і спорт в Україні визнані сферою функціонування громадянського суспільства й соціально-гуманітарної політики держави. Інноваційні процеси у сфері фізичної культури і спорту, осмислення цінності здоров'я людини, визнання високої соціальної значущості фізкультурної освіти, популяризація фізкультурно-оздоровчих заходів та олімпійських видів спорту, формування позитивного ставлення широкого загалу до фізкультури й спорту через визнання і пошанування досягнень команд чи окремих осіб – усе це зумовлює потребу в розширенні послуг, що здійснюються засобами фізичної культури й відповідно потребує суттєвих змін у професійній підготовці майбутніх фахівців із фізичного виховання та спорту. Сьогодні потрібен не спеціаліст-виконавець чи знавець спортивної роботи, а компетентний спеціаліст-організатор, ініціатор оздоровчої рухової активності як основного чинника профілактики хронічних неінфекційних захворювань і забезпечення здорового способу життя, фахівець із рекреації та реабілітації, менеджер, який добре обізнаний із нормативно-правовою базою у сфері фізичної культури і спорту, озброєний адекватними до вимог часу професійними знаннями й технологіями провадження фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності. Необхідність підготовки такого фахівця – конкурентоспроможного на ринку праці, компетентного, відповідального, такого, що вільно володіє своєю професією й орієнтується в суміжних галузях діяльності, здатного до ефективної роботи за спеціальністю на рівні світових стандартів, готового до постійного професійного росту, соціальної і професійної мобільності – як відповідь на реальні потреби і запити суспільства є тенденцією та основним орієнтиром сучасних освітніх програм

у світі й Україні зокрема. Показовим у цьому аспекті видається досвід підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в США, які мають безперечне світове лідерство в розвитку шкільного, олімпійського та професійного спорту та зумовлюють необхідність узагальнення досвіду цієї країни. Саме тому тема дисертаційного дослідження Мединського Сергія Володимировича «Теорія і практика професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки» є своєчасною і актуальною.

Безперечною є наукова новизна дисертаційного дослідження Мединського С.В., зокрема, уперше у вітчизняній педагогічній науці в порівняльно-педагогічному аспекті обґрунтовано теоретико-методологічний концепт, на основі якого комплексно розкрито теоретичні і практичні засади професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки; з'ясовано особливості розвитку сфери фізичної культури й спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики США (вплив громадських організацій оздоровчої та фізкультурно-спортивної спрямованості, законодавче регулювання, державні програми та ініціативи уряду щодо покращення здоров'я населення); проаналізовано організаційну структуру багаторівневої системи підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту в університетах США; на основі аналізу державної політики у сфері фізичної культури і спорту схарактеризовано кваліфікаційні вимоги до фахівців із фізичного виховання і спорту; виявлено змістові характеристики освітніх програм різних напрямів і кваліфікаційних рівнів; розкрито дидактичні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців із фізичного виховання і спорту в освітній практиці США (форми організації навчання, використання інтерактивних педагогічних технологій, оцінювання навчальних досягнень, моделі суб'єкт-суб'єктних відносин); досліджено ієрархію управлінських структур та їх функції в організації професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту; обґрунтовано можливості творчого використання прогресивних ідей американського

досвіду в розвитку сучасної системи професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту в Україні.

До позитивних здобутків дисертанта варто також віднести уточнення ключових понять дослідження «фізична культура», «фізичне виховання», «спорт», «фітнес», «професійна підготовка», «професійна підготовка фахівців із фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки» (організований у системі вищої освіти процес професійного навчання, що передбачає оволодіння професійними знаннями, уміннями і навичками, які мають системний характер взаємозв'язку властивостей і якостей особистості, здатної на високому рівні професіоналізму організувати фізичне виховання різних верств населення, здійснювати фізкультурно-освітню, спортивно-тренерську, рекреаційно-дозвілльєву, оздоровчо-реабілітаційну та організаційно-управлінську діяльність відповідно до основних засад гуманітарної політики США); «фахівець із фізичного виховання і спорту» (особа, що володіє професійними знаннями, уміннями і навичками, які мають системний характер, і здатна на високому рівні професіоналізму організувати фізичне виховання різних верств населення, здійснювати фізкультурно-освітню, спортивно-тренерську, рекреаційно-дозвілльєву, оздоровчо-реабілітаційну та організаційно-управлінську діяльність).

До наукового обігу введено нові факти, теоретичні ідеї і підходи, обґрунтовані теоретиками і практиками США щодо розвитку системи підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту; уточнено зміст окремих понять, введено нові персоналії американських науковців, які займаються проблемами професійної освіти.

Відзначимо практичне значення дослідження, яке, зокрема, полягає в тому, що об'єктивний аналіз досліджуваного матеріалу і його узагальнення дають змогу: модернізувати зміст, форми і методи підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в Україні; створити підґрунтя для розробки концепцій, нормативних документів та законодавчих актів із проблем професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту, а також для

подальшого розвитку стратегій реформування системи професійної освіти в Україні. Розроблений цикл лекцій і тематику семінарських занять із курсу «Професійна підготовка фахівців із фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки» упроваджено в навчальний процес підготовки фахівців зі спеціальності «Фізичне виховання»; науково-методичні рекомендації щодо модернізації та інноваційного структурування професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту у вищих навчальних закладах України сприятимуть творчому використанню прогресивного досвіду США.

Матеріали наукового пошуку можуть бути використані в історико-педагогічних, психолого-педагогічних, порівняльних, соціально-філософських дослідженнях; при розробці державних стандартів у галузі фізичного виховання й спорту та освітньо-кваліфікаційної характеристики сучасного фахівця із фізичного виховання і спорту, сприятимуть оновленню змісту освітніх програм, удосконаленню класифікатора спеціальностей.

Обґрунтовані в дослідженні положення та узагальнення можна використати в процесі розробки навчальних планів і програм підготовки викладачів фізичного виховання вищими навчальними закладами України, для написання підручників, навчально-методичних посібників для сфери фізичної культури, у ході вивчення дисциплін «Педагогіка вищої школи», «Порівняльна педагогіка», «Теорія і методика фізичного виховання», «Спортивно-педагогічне удосконалення», спецкурсів та спецсемінарів із проблем педагогічних інновацій, а також під час педагогічної практики.

У першому розділі дисертаційного дослідження «Теоретико-методологічні засади професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту в США» Мединським С.В. визначено методологію порівняльно-педагогічного дослідження, проаналізовано базові поняття, вивчено питання розвитку фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики США.

Під професійною підготовкою автор розуміє процес оволодіння конкретною професією, спеціальністю, фахом (с. 40). Аналіз нормативних документів, довідкової, методичної та наукової літератури дозволив досліднику визначити фізичну культуру як сферу суспільного життя, орієнтовану на постійне підвищення рівня здоров'я, фізичний, духовний і моральний розвиток населення, що сприяє економічному і соціальному прогресу суспільства (с.42). Узагальнюючи різні підходи до визначення дефініції «спорт», Мединський С.В. характеризує його як вид людської діяльності, сферу суспільних відносин, складову культури, суспільне явище, змістову основу якої складають змагальна діяльність і підготовка до неї (с.47). Отже можемо констатувати, що здійснений аналіз основних понять, дотичних до предмета дослідження, вказує на масштабність порушеної проблеми.

У другому розділі дисертації «Професійна підготовка фахівців фізичного виховання та спорту в США» здійснено ґрунтовне дослідження організаційної структури вищої освіти, особливостей становлення професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в системі вищої освіти США, напрямів підготовки визначених фахівців, структурних особливостей професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в США.

Нам імпонує, що автор вивчає підготовку фахівців фізичного виховання і спорту в США через віхи історичного розвитку, які він розглядає у ракурсі становлення академічних спеціалізацій, а саме: «Вчитель фізичного виховання», «Вчитель адаптивного фізичного виховання, фахівець з фітнесу», «Наукові основи тренувань», «Психологія спорту і лідерства», «Атлетичні тренування», «Продукти і харчування», «Введення у рухову терапію», «Зміцнення здоров'я», «Спортивне адміністрування», «Рекреаційна терапія» «Адміністрування відпочинку» (с.99-112).

Подана на стор.141 структурна модель схематично узагальнює логіку й структуру професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в

США, презентуючи чотири складові: концептуально-методологічну, освітньо-змістову, технологічну й результативну.

У третьому розділі «Зміст професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки» Мединський С.В. представив загальну характеристику змістового компоненту підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в США, зміст підготовки за академічними спеціалізаціями педагогічного, тренерсько-інструкторського, оздоровчо-реабілітаційного та адміністративно-управлінського напрямів.

Цінним є те, що автор дослідив програми підготовки Каліфорнійського державного університету Лонг-Біч, університету Центрального Арканзасу, університету Темпл, державного університету Нью-Йорка у Кортленді, державного університету Сан-Дієго, Пенсильванського державного університету, університету Індіана у Пенсильванії, університету Сліппері-Рок, Техаського університету в Остіні, державного коледжу Льюїса-Кларка, університету Західної Кароліни, університету Монтани, університету Лок-Хевен та ін. У процесі дослідження здобувачем виявлено, що до підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту застосовано неоднакові підходи як у різних університетах, так і в межах різних академічних спеціалізацій.

У четвертому розділі «Організаційно-дидактичне забезпечення професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки» досліджено форми і методи професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту; вивчено практику відбору та оцінювання фахівців із фізичного виховання і спорту у вищих навчальних закладах США; виявлено особливості державного та громадського управління якістю підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту.

Автором визначено, що освітня діяльність у навчальних закладах США передбачає різні форми організації навчальних занять, які ґрунтуються на принципах диференціації, індивідуалізації навчання, а також адміністрування навчального процесу. Виявлено, що американські педагоги використовують традиційні технології: лекції, практичні роботи, семінари першого року

навчання і семінари старших курсів, лабораторні заняття та практики, стажування. Водночас очевидно є перевага прогресивних інтерактивних технологій, суттєвими особливостями яких є активна позиція студента, проблемний характер навчання на основі співпраці, партнерства та діалогу.

У п'ятому розділі – «Порівняльний аналіз професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки та Україні» – на основі порівняльного аналізу виокремлено особливі ознаки професійної підготовки фахівців із фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки; схарактеризовано особливості професійної підготовки фахівців із фізичної культури і спорту в Україні; визначено перспективні напрями використання в Україні досвіду професійної підготовки фахівців фізкультурно-спортивної галузі США.

Мединський С.В. визначив спільні риси американської й української систем підготовки фахівців із фізичної культури та перспективні напрями імплементації в Україні позитивного досвіду професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в США на законодавчому, загальнодержавному, регіональному та інституційному рівнях.

У сукупності наукові положення та практичні результати опонованого дослідження розв'язують важливу науково-прикладну проблему теорії і методики професійної освіти з підготовки висококваліфікованих фахівців та удосконалення науково-педагогічної діяльності.

Мовностилістична культура дисертаційної роботи досить висока. Список використаних літературних джерел, а також посилання на них у тексті дисертації зроблено з дотриманням вимог. Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертаційного дослідження.

У цілому, позитивно оцінюючи наукове і практичне значення отриманих дисертантом результатів, слід відмітити ряд дискусійних положень та зауважень до змісту роботи:

1. На наш погляд, аналіз ефективності професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в США, який дисертант здійснив у

п'ятому розділі «Порівняльний аналіз професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту в США та в Україні» за змістом варто було б віднести до другого розділу «Професійна підготовка фахівців фізичного виховання та спорту в США».

2. Доцільним було б, на наш погляд, для представлення результатів порівняльного аналізу професійної підготовки фахівців фізичного виховання та спорту в США й в Україні створити окремий підрозділ «Спільне та відмінне у професійній підготовці фахівців фізичного виховання та спорту в США й в Україні». Це дозволило б більш вдало унаочнити результати у п'ятому розділі дисертації.

3. На нашу думку, створений автором курс «Професійна підготовка фахівців із фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки» варто було б представити в підрозділі 5.3. «Перспективні напрями використання досвіду професійної підготовки фахівців фізкультурно-спортивної галузі США в Україні», щоб показати імплементацію передового американського досвіду у дії.

4. У роботі проводиться змістовна характеристика освітніх програм різних напрямів і кваліфікаційних рівнів. Дослідження тільки виграло б, якби здобувач систематизував результати за таким принципом: професійна підготовка фахівців із фізичного виховання і спорту в США на додипломному рівні; професійна підготовка фахівців із фізичного виховання і спорту в США на післядипломному рівні; підвищення кваліфікації фахівців із фізичного виховання і спорту в США.

5. Дослідження значно виграло б, якби здобувач дослідив проблему мотивації фахівців із фізичного виховання і спорту до професійної діяльності в США та в Україні.

Водночас, висловлені зауваження мають дискусійний характер та не впливають на високий науковий рівень, новизну та достовірність результатів дисертації Мединського Сергія Володимировича.

Дисертаційне дослідження основні наукові положення якого висвітлені в 49 наукових працях дисертанта та отримані автором науково обґрунтовані результати засвідчують ефективність проведеної ним роботи.

Таким чином, актуальність і новизна, важливість одержаних здобувачем результатів, їх обґрунтованість та достовірність, а також практична цінність сформульованих положень і висновків у сукупності дають підстави для висновку про те, що дисертаційна робота **Мединського Сергія Володимировича** на тему «**Теорія і практика професійної підготовки фахівців фізичного виховання і спорту в Сполучених Штатах Америки**» є самостійним, завершеним дослідженням, що відповідає вимогам п. 9-15 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника» щодо докторських дисертацій затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 №567 (зі змінами), а її автор заслуговує присудження наукового ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.

Офіційний опонент:

доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри географії
та методики її навчання

Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

Підпис офіційного опонента

Браславської О. В. затверджую

доктор педагогічних наук, професор
ректор Уманського державного педагогічного
університету імені Павла Тичини

О. В. Браславська
Канцелярія
Ідентифікаційний код: 02125639
Завідувач канцелярії УДПУ
200

Міністерство освіти і науки України
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Код: 02125639
Місцевість: Уманська область

О. І. Безлюдний